

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2832

Vragen van het lid **Kooiman** (SP) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het (niet) aankondigen van Inspectiebezoeken aan jeugdgevangenen* (ingezonden 30 mei 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 20 juni 2012).

Vraag 1

Worden inspectiebezoeken aan justitiële inrichtingen altijd aangekondigd? Is het al langer de praktijk dat medewerkers van justitiële jeugdinrichtingen worden geïnstrueerd wat zij wel en niet moeten zeggen en het advies krijgen te benadrukken wat goed gaat? Hoe lang gebeurt dat al?¹

Antwoord 1

In het toezicht op de sanctietoepassing weegt de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ)² per onderzoek af of een onaangekondigde inspectie op zijn plaats is. Het doorlichten van justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) vindt steeds aangekondigd plaats. Een doorlichtingsonderzoek legt een aanzienlijk beslag op de JJI: de Inspectie is doorgaans drie volle dagen aanwezig in de JJI, spreekt met veel personen en observeert diverse situaties ter plaatse. Hiermee dient een inrichting rekening te kunnen houden, zodat onder meer de veiligheid (inzet van personeel) en de rechtspositie (bijvoorbeeld de doorgang van het dagprogramma) gewaarborgd blijven.

JJI's bereiden zich goed voor op een inspectiebezoek. De sectordirectie JJI van DJI biedt hierbij ondersteuning aan de inrichtingen. In dit kader heeft de sector begin 2012 een protocol pre-inspectie opgesteld, gebaseerd op het toetsingskader voor JJI's, zoals gepubliceerd op de website van de IVenJ. De lijst met do's en don'ts is in 2006 door één JJI opgesteld, omdat er onder de medewerkers behoefte bleek aan handvatten voor een gesprek met de inspecteurs. Begin 2012 is deze lijst als bijlage bij het genoemde protocol pre-inspectie gevoegd.

¹ Telegraaf, 25 mei 2012, «Censuur personeel in bajes».

² De Inspectie voor de Sanctietoepassing zet sinds 14 april 2012 haar werkzaamheden voort onder de naam Inspectie Veiligheid en Justitie.

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat er een handreiking voor de medewerkers bij inspectiebezoek circuleert, waarop bijvoorbeeld staat dat persoonlijke meningen achterwege moeten blijven, dat mensen niet te eerlijk moeten zijn en dat niet verteld moet worden wat nog niet goed geregeld is, dat mensen vooral moeten vertellen wat er wel goed gaat en dat geadviseerd wordt inhoudelijk voorbereid te zijn op vragen over procedures en protocollen?

Antwoord 2

Ik heb afstand genomen van de lijst met do's en don'ts die als bijlage bij het protocol pre-inspectie is gevoegd. Ik heb de sectordirectie opgedragen de lijst niet meer te verspreiden en te gebruiken bij de voorbereiding op toekomstige inspectiebezoeken en eveneens te verwijderen van Intranet.

Vraag 3

Hoe zinvol zijn naar uw mening dergelijke inspecties als deze breed vooraf wordt aangekondigd en de medewerkers op deze gedetailleerde wijze inhoudelijk voorbereid en gestuurd worden in het te woord staan van de inspecteurs?

Antwoord 3

Vorbereiding op het inspectiebezoek is nodig en wenselijk. De IVenJ is ervan op de hoogte dat de sectordirectie de inrichtingen ondersteuning biedt bij de voorbereiding op het inspectiebezoek. De ondersteuning houdt niet in dat medewerkers vooraf gestuurd worden in hun antwoorden. Bovendien zijn de inspecteurs voldoende vaardig en deskundig om de antwoorden op hun waarde te beoordelen. De Inspectie bevraagt overigens niet alleen medewerkers uit de diverse geledingen, maar spreekt onder meer ook met leidinggevenden, justitiabelen en de commissie van toezicht. Tevens maakt zij voor het verzamelen van feiten gebruik van vragenlijsten, observaties en dossiers. De onderzoeken en de rapporten van de Inspectie beschouw ik als waardevolle instrumenten voor het toetsen en verbeteren van de effectiviteit en kwaliteit van de sanctietoepassing. Vorbereidingen op een inspectiebezoek doen geen afbreuk aan de rapporten en de waarde hiervan.

Vraag 4

In welke mate ontstaat er naar uw mening een waarheidsgetrouw beeld van de staat van de te inspecteren inrichting als bijvoorbeeld aan medewerkers gevraagd wordt de komende twee weken alles extra goed op te ruimen omdat de inspectie ook let op de hygiëne?

Antwoord 4

Het is van belang dat het inspectiebezoek bijdraagt aan de kwaliteit van de sanctietoepassing. Dat in de voorbereiding op een inspectiebezoek door een inrichting «de puntjes op de i worden gezet» doet daar niets aan af. De inspecteurs zijn voldoende vaardig en deskundig om een waarheidsgetrouw beeld van de inrichting te verkrijgen. Bovendien is het toetsingskader zodanig ingericht dat de inspecteurs de geldigheid van dit beeld toetsen op stabiliteit: hoe is de huidige situatie bereikt (beleid) en hoe wordt de huidige situatie vastgehouden of verbeterd (borging).

Vraag 5

Vindt u dat het inspectiebezoek aan de justitiële jeugdinrichting Den Hey-Acker op 5, 6 en 7 juni 2012 eigenlijk wel door moet gaan, nu deze zo gedetailleerd is aangekondigd en medewerkers zijn gestuurd in de wenselijke antwoorden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

De medewerkers van JJI Den Hey-Acker zijn niet geïnstrueerd om uitsluitend positieve antwoorden te verstrekken, maar om een zo objectief en realistisch mogelijk beeld te geven van de situatie.

De Inspectie was op de hoogte van de wijze van voorbereiden van JJI Den Hey-Acker op hun bezoek en zag daarin geen reden het inspectiebezoek te annuleren.

Vraag 6

Nu u te kennen heeft gegeven dat deze instructie of handreiking aan het personeel niet meer gebruikt moet worden,³ hoe gaat u ervoor zorgen dat daarvoor in de plaats niet een informele mondelinge instructie komt of dat de inspectiediensten alleen die medewerkers te spreken krijgen die een positief verhaal vertellen over de inrichting? Met andere woorden, hoe gaat u ervoor zorgen dat de inspectiediensten een eerlijk en volledig beeld krijgt van de te bezoeken justitiële inrichting?

Antwoord 6

Ik vertrouw op de vaardigheid en deskundigheid van de inspecteurs om aan de hand van de verzamelde informatie (o.a. vragenlijsten, interviews, observaties en dossiers) een waarheidsgetrouw en volledig beeld van de inrichting te krijgen. Daarbij selecteert de Inspectie zelf de medewerkers met wie wordt gesproken.

Vraag 7

Waarom zijn bezoeken van de inspectiediensten eigenlijk geen verrassing? Bent u bereid er voor te zorgen dat de inspectiediensten voortaan onaangekondigd op de stoep staat bij justitiële inrichtingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

De Inspectie zet onaangekondigde inspecties in als een aankondiging kan leiden tot een ongeldig inspectieresultaat. Het is onwenselijk om doorlichtingsonderzoeken altijd onaangekondigd te laten plaatsvinden. Een gedegen, integraal en waarheidsgetrouw beeld ontstaat juist als de inrichting in staat wordt gesteld om relevante informatie te verzamelen en alle vereiste gesprekken in te plannen.

³ Telegraaf, 25 mei 2012, «Censuur personeel in bajes».